

دانشکده : ادبیات و علوم انسانی

گروه زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه

برای دریافت درجه ی کارشناسی ارشد

در رشته ی زبان و ادبیات فارسی

عنوان پایان نامه

رابطه ی کارکردهای زبانی با تیپ های شخصیتی داستان های

سیدمحمدعلی جمال زاده

استاد راهنما : دکتر سید احمد پارسا

استاد مشاور: دکتر علی محمد پشتدار

نگارش: کیومرث گروسی

اسفندماه ۱۳۸۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده : ادبیات و علوم انسانی
گروه زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه

برای دریافت درجه ی کارشناسی ارشد
در رشته ی زبان و ادبیات فارسی

عنوان پایان نامه

رابطه ی کارکردهای زبانی با تیپ های شخصیتی داستان های
سیدمحمدعلی جمال زاده

استاد راهنما : دکتر سید احمد پارسا

استاد مشاور: دکتر علی محمد پشتدار

نگارش: کیومرث گروسی

اسفندماه ۱۳۸۸

تاریخ
شماره
پیوست

دانشگاه پیام نور
دانشکده ادبیات و علوم انسانی تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تصویب نامه

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی تحت
عنوان:

" رابطه کارکردهای زبانی با تیپ های شخصیتی داستانهای
جمالزاده "

ساعت: ۱۵-۱۳/۳۰

۸۸/۱۲/۳

تاریخ دفاع:

درجه ارزشیابی: *ب*

نمره: *۱۹/۱۵*

هیات داوران:

امضاء	مرتبه علمی	نام و نام خانوادگی	داوران
	<i>دانشیار</i>	دکتر سید احمد پارسا	استاد راهنما
	<i>استاد</i>	دکتر علی محمد پشندار	استاد مشاور
	<i>استاد</i>	دکتر مرتضی حاجی مزدانانی	استاد داور
		<i>علی زاده</i>	نماینده تحصیلات تکمیلی

تهران، خیابان انقلاب،
خیابان استاد تجات اللهی،
نیش خیابان سینا،
پلاک ۲۳۳
تلفن: ۸۸۱۰۹۰
دورنگار: ۸۹۰۳۱۵۸
پست الکترونیکی:
info@Tehran.pnu.ac.ir
نشانی الکترونیکی:
http://www.Tehran.pnu.ac.ir

تقديم به :

خانواده ام

تشکر و قدردانی

با سپاس از استادان ارجمند آقایان دکتر سید احمد پارسا و دکتر علی محمد پشتدار که با دقت و سعه ی صدر، راهنمایی و مشاوره ی این پایان نامه را تقبل فرمودند. از استادان گران قدر آقایان دکتر گرجی، دکتر سرمدی، دکتر میرزایی، دکتر طاهری، دکتر امام زاده و خانم ها دکتر کوپا و دکتر محمدی بدر که افتخار کسب فیض از محضرشان را داشته ام صمیمانه سپاسگزارم. هم چنین از همکاران فرهنگی آقایان مرادی، احمدی، مخدومی و صادقی که در نگارش این پایان نامه بنده را یاری دادند تشکر و قدردانی می نمایم.

تاریخ ۱۳۸۸/۱۲/۳

نام خانوادگی دانشجو: گروسی

نام: کیومرث

عنوان پایان نامه: رابطه ی کارکردهای زبانی با تیپ های شخصیتی

داستان های سیدمحمد علی جمال زاده

استاد راهنما: دکتر سید احمد پارسا

استاد مشاور: دکتر علی محمد پشتدار

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته: زبان و ادبیات فارسی گرایش: محض

دانشگاه: پیام نور مرکز تهران

دانشکده: علوم انسانی فارغ التحصیلی: اسفند ماه ۱۳۸۸ تعداد صفحه: ۲۲۰

کلید واژه ها: داستان کوتاه، تیپ شخصیتی، کارکرد، جمال زاده

عنوان: رابطه ی کارکردهای زبانی با تیپ های شخصیتی داستان های جمال زاده

چکیده :

زبان با مؤلفه های گوناگونی چون، دین، مذهب، جنسیت، سن، شغل، محیط، شرایط اجتماعی، تحصیلات و امثال آن در زبان گویندگان پیوند دارد و همین موارد از عوامل ایجاد تیپ های شخصیتی در افراد هستند.

هدف پژوهش حاضر، بررسی کارکرد زبان در تیپ های شخصیتی داستان های کوتاه سیدمحمدعلی جمال زاده است. در این راستا ابتدا تیپ های شخصیتی داستان و ویژگی های خلقی و خلقی هر یک از تیپ ها مشخص گردیده است؛ سپس با توجه به هدف اصلی مؤلف داستان ها و شرایط اجتماعی و نیز متغیرها و مؤلفه های موجود، رابطه ی کارکرد های زبانی با تیپ های مورد نظر بررسی شده است و ویژه زبان، واژه ها و عبارات متناسب یا عدم تناسب با تیپ های مورد نظر از لحاظ طبقه ی اجتماعی، شغل، تحصیلات، دین و مذهب و جنسیت، تابو، محیط و مناسبات قدرت شرح داده شده است. پژوهش به شیوه ی توصیفی است و داده ها با استفاده از روش تحلیل محتوا به صورت کتابخانه ای بررسی شده است. نتیجه نشان می دهد که با این پژوهش می توان به درک بهتری از داستان ها و به تبع آن به درک بهتری از داستان های معاصر دست یافت و تصویر روشنی از واقع گرایی نسبی و حقیقت ماندی را در داستان ها به دست داد. نیز نشان می دهد که جمال زاده به عوامل غیر زبانی مؤثر در زبان شخصیت ها با آگاهی و هدف توجه داشته است و توانسته است با به کارگیری درست متغیرها به القای بهتر مفاهیم اجتماعی در داستان ها کمک کند.

در کل در کتاب «یکی بود و یکی نبود» با توجه به تعداد شخصیت ها، از متغیرها بیشتر استفاده کرده است و دو متغیر دین و مذهب و شغل، بیشترین استفاده را در زبان شخصیت ها داشته اند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: کلیات	
۱-۱- مقدمه	۲
۲-۱- زندگی جمال زاده	۸
۱-۲-۱- نوشته های جمال زاده	۱۱
۲-۲-۱- سبک جمال زاده	۱۳
۳-۲-۱- زاویه ی دید در داستان های جمال زاده	۱۵
۳-۱- تیپ	۱۶
۱-۳-۱- تیپ داستانی	۱۶
۲-۳-۱- تیپ در داستان های جمال زاده	۱۷
۴-۱- بافت فرهنگی جامعه ی ایران	۱۷
۱-۴-۱- جامعه ی دوره ی مشروطیت	۱۸
۵-۱- زبان	۱۹
۱-۵-۱- زبان عامیانه	۲۱
۲-۵-۱- زبان و داستان	۲۱
۳-۵-۱- زبان جمال زاده	۲۲
۶-۱- ادبیات معاصر	۲۳
۱-۶-۱- داستان کوتاه	۲۳
۱-۱-۶-۱- پیدایش داستان کوتاه در ایران	۲۴
۲-۶-۱- عناصر داستان و تعاریف آن ها	۲۴
۱-۲-۶-۱- حقیقت ماندی	۲۴
۲-۲-۶-۱- شخصیت	۲۵
۳-۲-۶-۱- پیرنگ	۲۵
۴-۲-۶-۱- زاویه ی دید	۲۶

۲۷	.....	۷-۱- داستان و قصه
----	-------	-------------------

فهرست مطالب

صفحه	.....	عنوان
۲۷	.....	۱-۷-۱- تعریف قصه
۲۷	.....	۲-۷-۱- تفاوت داستان و قصه
۲۷	.....	۸-۱- هدف ها و پرسش های پژوهش
۲۸	.....	۱-۸-۱- هدف های پژوهش
۲۸	.....	۱-۱-۸-۱- اهداف نظری
۲۸	.....	۲-۱-۸-۱- اهداف کاربردی
۲۹	.....	۹-۱- پرسش های پژوهش
۲۹	.....	۱۰-۱- محدودیت های پژوهش
۲۹	.....	۱۱-۱- اجزای پایان نامه
۳۰	.....	۱۲-۱- برخی تعاریف و توضیحات لازم در این پژوهش
۳۰	.....	۱-۱۲-۱- متغیر های زبانی

فصل دوم: پیشینه ی پژوهش

۳۶	.....	۱-۲- پیشینه ی پژوهش در باره ی عوامل غیر زبانی
۳۶	.....	۲-۲- پیشینه ی پژوهش در آثار جمال زاده
۳۶	.....	۱-۲-۲- کتاب ها و ترجمه ها
۳۸	.....	۲-۲-۲- پایان نامه ها

فصل سوم: روش پژوهش

۴۱	.....	۱-۳- مقدمه
۴۱	.....	۲-۳- روش انجام پژوهش
۴۱	.....	۳-۳- جامعه ی آماری
۴۱	.....	۴-۳- شیوه ی ارائه ی نتایج

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل

۴۳ ..... ۱-۴-۱- مقدمه

۴۳ ..... ۲-۴- یکی بود و یکی نبود

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴۳	۱-۲-۴- فارسی شکر است
۴۴	۱-۱-۲-۴- شخصیت های اصلی
۴۶	۲-۱-۲-۴- زبان شخصیت ها
۵۳	۲-۲-۴- رجل سیاسی
۵۳	۱-۲-۲-۴- شخصیت های اصلی
۵۴	۲-۲-۲-۴- زبان شخصیت ها
۵۸	۳-۲-۴- دوستی خاله خرسه
۵۸	۱-۳-۲-۴- شخصیت های اصلی
۵۹	۲-۳-۲-۴- زبان شخصیت ها
۶۱	۴-۲-۴- درد دل ملأ قربانعلی
۶۱	۱-۴-۲-۴- شخصیت های اصلی
۶۱	۲-۴-۲-۴- زبان شخصیت ها
۶۴	۵-۲-۴- بيله ديگ بيله چغندر
۶۴	۱-۵-۲-۴- شخصیت های اصلی
۶۵	۲-۵-۲-۴- زبان شخصیت ها
۶۸	۶-۲-۴- ویلان الدوله
۶۸	۱-۶-۲-۴- شخصیت های اصلی
۶۸	۲-۶-۲-۴- زبان شخصیت ها
۶۹	۳-۴- شاهکار
۷۰	۱-۳-۴- پلنگ
۷۰	۱-۱-۳-۴- شخصیت های اصلی
۷۰	۲-۱-۳-۴- زبان شخصیت ها

۷۱	.....	۴-۳-۲- نوع پرست
۷۱	.....	۴-۲-۱- شخصیت های اصلی
۷۲	.....	۴-۳-۲- زبان شخصیت ها

فهرست مطالب

صفحه	.....	عنوان
۷۵	.....	۴-۳-۳- سر حکمت
۷۵	.....	۴-۳-۴- کباب غاز
۷۵	.....	۴-۳-۱- شخصیت های اصلی
۷۵	.....	۴-۳-۲- زبان شخصیت ها
۷۷	.....	۴-۳-۵- دشمن خونی
۷۷	.....	۴-۳-۶- سگ زرد
۷۸	.....	۴-۴- تلخ و شیرین
۷۸	.....	۴-۴-۱- یک روز در رستم آباد
۷۸	.....	۴-۴-۱- شخصیت های اصلی
۷۹	.....	۴-۴-۲- زبان شخصیت ها
۸۲	.....	۴-۴-۲- حق و ناحق
۸۲	.....	۴-۴-۳- درویش مومیایی یا «مصیبت هوش و تلخکامی»
۸۲	.....	۴-۳-۱- شخصیت های اصلی
۸۳	.....	۴-۳-۲- زبان شخصیت ها
۸۵	.....	۴-۴-۴- سرگذشت اولاد بشر
۸۵	.....	۴-۴-۵- خواستگاری
۸۵	.....	۴-۴-۱- شخصیت های اصلی
۸۶	.....	۴-۴-۲- زبان شخصیت ها
۸۸	.....	۴-۴-۶- آتش زیر خاکستر
۸۸	.....	۴-۴-۱- شخصیت های اصلی
۸۹	.....	۴-۴-۲- زبان شخصیت ها

۹۳	.....	۷-۴-۴- پیشوا
۹۳	.....	۱-۷-۴-۴- شخصیت های اصلی
۹۴	.....	۲-۷-۴-۴- زبان شخصیت ها

فهرست مطالب

صفحه	.....	عنوان
۹۷	.....	۵-۴- کهنه و نو
۹۷	.....	۱-۵-۴- ثواب یا گناه
۹۷	.....	۱-۱-۵-۴- شخصیت های اصلی
۹۸	.....	۲-۱-۵-۴- زبان شخصیت ها
۹۹	.....	۲-۵-۴- نمک گندیده
۹۹	.....	۱-۲-۵-۴- شخصیت های اصلی
۱۰۰	.....	۲-۲-۵-۴- زبان شخصیت ها
۱۰۴	.....	۳-۵-۴- عقد تمهیدی
۱۰۴	.....	۱-۳-۵-۴- شخصیت های اصلی
۱۰۵	.....	۲-۳-۵-۴- زبان شخصیت ها
۱۰۸	.....	۴-۵-۴- خانه به دوش
۱۰۸	.....	۱-۴-۵-۴- شخصیت های اصلی
۱۰۸	.....	۲-۴-۵-۴- زبان شخصیت ها
۱۱۰	.....	۵-۵-۴- همزه و لمزه
۱۱۰	.....	۱-۵-۵-۴- شخصیت های اصلی
۱۱۰	.....	۲-۵-۵-۴- زبان شخصیت ها
۱۱۱	.....	۶-۵-۴- عالم هم قطاری
۱۱۱	.....	۱-۶-۵-۴- شخصیت های اصلی
۱۱۲	.....	۲-۶-۵-۴- زبان شخصیت ها
۱۱۴	.....	۷-۵-۴- باج سیل
۱۱۴	.....	۱-۷-۵-۴- شخصیت های اصلی
۱۱۴	.....	۲-۷-۴-۴- زبان شخصیت ها

۱۱۹	.....	۸-۵-۴- دوقلو
۱۱۹	.....	۱-۸-۵-۴- شخصیت های اصلی
۱۲۰	.....	۲-۸-۵-۴- زبان شخصیت ها

فهرست مطالب

صفحه	.....	عنوان
۱۲۱	.....	۴-۶-۶- غیر از خدا هیچ کس نبود
۱۲۱	.....	۴-۶-۱- قیصر و ایلچی
۱۲۱	.....	۴-۶-۱-۱- شخصیت های اصلی
۱۲۱	.....	۴-۶-۱-۲- زبان شخصیت ها
۱۲۴	.....	۴-۶-۲- حساب هایی که .... یا آواز در گرمابه
۱۲۴	.....	۴-۶-۲-۱- شخصیت های اصلی
۱۲۵	.....	۴-۶-۲-۲- زبان شخصیت ها
۱۲۶	.....	۴-۶-۳- قلب ماهیت
۱۲۷	.....	۴-۶-۳-۱- شخصیت های اصلی
۱۲۷	.....	۴-۶-۳-۲- زبان شخصیت ها
۱۲۷	.....	۴-۵-۴- آخوند داریم و آخوند
۱۲۸	.....	۴-۶-۴-۱- شخصیت های اصلی
۱۲۸	.....	۴-۶-۴-۲- زبان شخصیت ها
۱۳۱	.....	۴-۶-۵- دو آتسه
۱۳۱	.....	۴-۶-۵-۱- شخصیت های اصلی
۱۳۱	.....	۴-۶-۵-۲- زبان شخصیت ها
۱۳۴	.....	۴-۶-۶- میرزا خطاط
۱۳۴	.....	۴-۶-۶-۱- شخصیت های اصلی
۱۳۴	.....	۴-۶-۶-۲- زبان شخصیت ها
۱۳۶	.....	۴-۶-۷- امنیت شکم
۱۳۷	.....	۴-۶-۷-۱- شخصیت های اصلی
۱۳۷	.....	۴-۶-۷-۲- زبان شخصیت ها

۱۳۷	.....	۷-۴- آسمان و ریسمان
۱۳۸	.....	۷-۴-۱- مرگب محو
۱۳۸	.....	۷-۴-۱-۱- شخصیت های اصلی

فهرست مطالب

صفحه	.....	عنوان
۱۳۸	.....	۷-۴-۱-۲- زبان شخصیت ها
۱۴۰	.....	۷-۴-۲- غمخواران ملت
۱۴۰	.....	۷-۴-۱-۲- شخصیت های اصلی
۱۴۰	.....	۷-۴-۲-۲- زبان شخصیت ها
۱۴۳	.....	۷-۴-۳- مرغ همسایه
۱۴۳	.....	۷-۴-۱-۳- شخصیت های اصلی
۱۴۴	.....	۷-۴-۲-۳- زبان شخصیت ها
۱۴۷	.....	۷-۴-۴- طویله های اوجیاس
۱۴۷	.....	۷-۴-۵- فال و تماشا
۱۴۷	.....	۷-۴-۱-۵- شخصیت اصلی
۱۴۷	.....	۷-۴-۲-۶- زبان شخصیت ها
۱۴۸	.....	۷-۴-۶- جان دادن به مرده
۱۴۸	.....	۷-۴-۷- هیتالیان عصر اتوم
۱۴۸	.....	۷-۴-۸- مرد اخلاق
۱۴۸	.....	۷-۴-۱-۸- شخصیت های اصلی
۱۴۹	.....	۷-۴-۱-۸- زبان شخصیت ها
۱۵۲	.....	۷-۴-۹- شورآباد
۱۵۲	.....	۷-۴-۱-۹- شخصیت های اصلی
۱۵۳	.....	۷-۴-۲-۹- زبان شخصیت ها
۱۵۵	.....	۷-۴-۱۰- کاجی بعض هیچیه
۱۵۵	.....	۷-۴-۱-۱۰- شخصیت های اصلی

۱۵۵	.....	۴-۷-۱۰-۲- زبان شخصیت ها
۱۵۶	.....	۴-۷-۱۱- جاودان
۱۵۶	.....	۴-۷-۱۱-۱- شخصیت های اصلی
۱۵۷	.....	۴-۷-۱۱-۲- زبان شخصیت ها

فهرست مطالب

صفحه	.....	عنوان
۱۵۸	.....	۴-۷-۱۲- نیکوکاری
۱۵۸	.....	۴-۷-۱۲-۱- شخصیت های اصلی
۱۵۸	.....	۴-۷-۱۲-۲- زبان شخصیت ها
۱۶۰	.....	۴-۷-۱۳- طفل نازپرور
۱۶۱	.....	۴-۷-۱۳-۱- شخصیت های اصلی
۱۶۱	.....	۴-۷-۱۳-۲- زبان شخصیت ها
۱۶۲	.....	۴-۷-۱۴- کاه و کوه
۱۶۲	.....	۴-۷-۱۴-۱- شخصیت های اصلی
۱۶۲	.....	۴-۷-۱۴-۲- زبان شخصیت ها
۱۶۴	.....	۴-۷-۱۵- سه چراغ
۱۶۴	.....	۴-۸- قصه های کوتاه برای بچه های ریشدار
۱۶۵	.....	۴-۸-۱- عروسی داریم و عروسی
۱۶۵	.....	۴-۸-۱-۱- شخصیت های اصلی
۱۶۶	.....	۴-۸-۱-۲- زبان شخصیت ها
۱۷۰	.....	۴-۸-۲- نوروز و عیدی خاله خداداد
۱۷۰	.....	۴-۸-۲-۱- شخصیت های اصلی
۱۷۰	.....	۴-۸-۲-۲- زبان شخصیت ها
۱۷۱	.....	۴-۸-۳- قُبُل بر زن دُهَل
۱۷۱	.....	۴-۸-۳-۱- شخصیت های اصلی
۱۷۱	.....	۴-۸-۳-۲- زبان شخصیت ها
۱۷۲	.....	۴-۸-۴- تعصّب یک طرفه

۱۷۲	.....	۱-۴-۸-۴- شخصیت های اصلی
۱۷۲	.....	۲-۴-۸-۴- زبان شخصیت ها
۱۷۳	.....	۵-۸-۴- بگيرونده
۱۷۴	.....	۱-۵-۸-۴- شخصیت اصلی

فهرست مطالب

صفحه	.....	عنوان
۱۷۴	.....	۲-۵-۸-۴- زبان شخصیت ها
۱۷۴	.....	۶-۸-۴- خير خواهی محض
۱۷۵	.....	۱-۶-۸-۴- شخصیت های اصلی
۱۷۵	.....	۲-۶-۸-۴- زبان شخصیت ها
۱۷۶	.....	۷-۸-۴- دلی دارد زیبا
۱۷۶	.....	۱-۷-۸-۴- شخصیت اصلی
۱۷۷	.....	۲-۷-۸-۴- زبان شخصیت ها
۱۷۸	.....	۸-۸-۴- صالح و طالح
۱۷۸	.....	۱-۸-۸-۴- شخصیت های اصلی
۱۷۸	.....	۲-۸-۸-۴- زبان شخصیت ها
۱۷۹	.....	۹-۸-۴- سقط فروش و پیرقوم
۱۷۹	.....	۱-۹-۸-۴- شخصیت های اصلی
۱۸۰	.....	۲-۹-۸-۴- زبان شخصیت ها
۱۸۱	.....	۱۰-۸-۴- نان و دندان
۱۷۲	.....	۱-۱۰-۸-۴- شخصیت های اصلی
۱۸۲	.....	۲-۱۰-۸-۴- زبان شخصیت ها
۱۸۴	.....	۱۱-۸-۴- پینه دوز شیراز
۱۸۴	.....	۱-۱۱-۸-۴- شخصیت های اصلی
۱۸۵	.....	۲-۱۱-۸-۴- زبان شخصیت ها
۱۸۷	.....	۱۲-۸-۴- پاشنه کش

۱۸۷	.....	۹-۴- قصه ی ما به سر رسید
۱۸۷	.....	۹-۴-۱- شیران روبه مزاج
۱۸۷	.....	۹-۴-۱-۱- شخصیت های اصلی
۱۸۸	.....	۹-۴-۱-۲- زبان شخصیت ها

فهرست مطالب

صفحه	.....	عنوان
۱۹۲	.....	۹-۴-۲- خاک حاصلخیز
۱۹۲	.....	۹-۴-۲-۱- شخصیت های اصلی
۱۹۳	.....	۹-۴-۲-۲- زبان شخصیت ها
۱۹۶	.....	۹-۴-۳- ماجرای دهشتناک کلمه ی که
۱۹۶	.....	۹-۴-۳-۱- شخصیت های اصلی
۱۹۷	.....	۹-۴-۳-۲- زبان شخصیت ها
۱۹۸	.....	۹-۴-۴- عقد تمهیدی
۱۹۸	.....	۹-۴-۴-۱- شخصیت های اصلی
۱۹۸	.....	۹-۴-۴-۲- زبان شخصیت ها
۲۰۰	.....	۹-۴-۵- مقدمات شاهانه

فصل پنجم: نتیجه گیری ها و پیشنهادها

۲۰۲	.....	۵-۱- مقدمه
۲۰۲	.....	۵-۲- خلاصه ی فصل های پیشین
۲۰۲	.....	۵-۳- نتیجه گیری
۲۰۶	.....	۵-۴- برداشت ها
۲۰۶	.....	۵-۲-۱- برداشت های نظری
۲۰۶	.....	۵-۲-۲- برداشت های کاربردی
۲۰۶	.....	۵-۵- پیشنهادها
۲۰۷	.....	کتابنامه

پیوست ها

۲۱۰	.....	الف - نمودار کلّ متغیّرہا در ہر کتاب
۲۱۴	.....	ب - جدول ہا
۲۱۶	.....	ج - نمودار بر اساس سال انتشار
۲۱۹	.....	چکیدہ ی انگلیسی

فصل اوّل

کلیات

۱- کلیات

۱-۱- مقدمه

زبان اگرچه ممکن است اولین و تنها وسیله ی ارتباطی میان انسان ها نباشد؛ اما مؤثرترین وسیله ی ارتباطی بوده و هست. پس از آن که زندگی جمعی و ارتباط زبانی به وجود آمد، امور مربوط به گذران زندگی موضوع سخن آنان بوده است تا کم کم داستان های آنان گاه در باره ی واقعیت ها و آرزوهای خود، در باره ی شکار و مبارزه با حیوانات و دفاع در برابر آن ها و یا چیزهای دیگر به موضوع سخنان تبدیل شده است و شکل داستانی به خود گرفته است. «نیاکان نخستین ما در تلاش برای زنده ماندن، ترس و عقاید خود را در قالب قصه می ریختند و بدین ترتیب سدّی جادویی در برابر سختی ها می ساختند» (گلشیری، ۱۳۷۱: ۱۴).

در این داستان ها صرف نظر از موضوع، شخصیت ها اغلب با یک زبان سخن می گویند و زبان پادشاه با مردم عامی یکسان است و تفاوت ها و ویژگی های افراد در زبان آنان خود را نشان نمی دهد و نویسندگان بیشتر به صنایع و فنون ادبی توجه داشتند. «تا پیش از طلوع رمان رئالیستی، ادبیات داستانی به سبکی نوشته می شد که هم خوانی بین واژه ها و اشیاء اهمیت درجه ی اول را نداشت بلکه زیبایی ها و آرایش های زبانی مهم بود که صنایع بدیعی به توصیف ها و وقایع می دادند» (الشکری، ۱۳۸۶: ۲۵۲).

پیدایش جوامع قبیله ای، شهرهای بزرگ، دولت ها و به تبع آن مراکز قدرت، اختلاف های ناشی از سطح درآمد پیشه های گوناگون، تفاوت سطح تحصیلات مردمان و ارتباط با مراکز فرهنگی و دینی و دیگر ارتباطات، باعث پیدایش طبقات اجتماعی گوناگون، حرفه ها و پیشه های مختلف گردید. شهرنشینی و جدایی نسبی شهریان و روستاییان، اختراعات و صنایع علمی پیشرفته و دیگر رویدادها، بر زبان اشخاص و واژه ها و عبارت هایی که به کار می برند، اختلاف ایجاد کرد. هم چنین جنسیت افراد و دیدگاه غالب جامعه در باره ی یک جنسیت خاص، مناسبات قدرت و نوع شغلی که به انجام آن می پردازند، همه بر زبان افراد و واژه ها و عبارت هایی که به کار می برند، تأثیر نهاده

است. اعتقادات و مذاهب رایج جوامع و استدلال‌ها و باورهای دینی و مذهبی نیز در تفاوت‌های زبانی آنان تأثیر داشته و دارد. البته گاهی ممکن است که «ویژه زبان» یک گروه خاص یا یک شغل در اثر گذشت زمان عمومیت پیدا کند و از حال ویژه زبان خارج گردد. «زبان گونه‌هایی را که با مشاغل، تخصص‌ها یا موضوعات مربوط می‌شوند، «ویژه زبان» (Register) نامیده‌اند؛ مثلاً ویژه زبان حقوق، متفاوت با ویژه زبان طب می‌باشد که به نوبه‌ی خود متفاوت با ویژه زبان مهندسی و غیره است» (ترادگیل، ۱۳۷۶: ۱۳۲).

افرادی ممکن است در نگرش خود به یک جامعه‌ی زبانی و به کارگیری آن، هدف خاصی را دنبال نمایند و به این گونه خود را وابسته یا متعلق به یک گروه خاص معرفی نمایند و در پی کسب اعتبار باشند و به عبارت دیگر، گاهی یک کارکرد زبانی که ویژه زبان یک گروه خاص است، مزایا و اعتباری برای فرد یا گروه داشته باشد؛ مثلاً اصطلاحات تعمیرکاران ماشین، گاهی نشانگر میزان اطلاعات آنان در حرفه‌ی خود است.

میزان تأثیر پذیری یک زبان به سبب هم‌جواری یا «ارتباط» با کشورها یا مردمان دیگر و دیدگاه به وجود آمده درباره‌ی زبان مردمان هم‌جوار، باعث می‌شود تا واژه‌هایی به زبان راه یابد که گاهی ناشی از پیشرفت‌های علمی، فرهنگی، اقتصادی و سایر برتری‌های نسبی آن زبان‌ها می‌باشد و به اصطلاح «قرض‌گیری زبانی» صورت می‌گیرد. «در چنین وضعی زبان جامعه‌ای که برتری دارد، زبان برتر و زبان قرض‌دهنده محسوب می‌گردد. این وضعیت در مورد بیشتر کشورهایایی که در دوران اخیر با کشورهایمانند فرانسه، انگلستان و آمریکا ارتباط داشته‌اند، قابل مشاهده است» (مدرسی، ۱۳۷۸: ۶۱).

از طرف دیگر بسیاری از واقعیت‌های زندگی مردم را می‌توان در امثال و کلمات قصار آنان جستجو کرد. چگونگی پند دادن‌ها و به کار بردن امثال‌ها و تشبیه‌ها در زبان، همه حاکی است از نوع زندگی گویندگان و طبیعتی که با آن سروکار داشته‌اند، ارزش‌ها، اعتقادات و اندیشه‌های آنان، همه در واژه‌ها و ترکیب‌ها و جملاتی که به کار می‌برند، اثر خود را در زبان نشان می‌دهند. به عنوان مثال، مثل‌ها چون در طول زمان به وجود می‌آیند ماندگارند و نشانه‌های از فرهنگ مردمان را در خود نهفته دارند. «مثل‌ها گنجینه‌هایی هستند که نه شرایط جوی چون باد، باران برف و سرما را توان فرسایش آن بوده و نه پیشامدهای ویران‌گر و خانمان‌براندازی همچون زلزله و طوفان و غیره، یارای ستردن آن را از اذهان داشته‌اند» (پارسا، ۱۳۸۴: ۳۱).

یک داستان واقع‌گرا و خوب آینه‌ای است که می‌توان بسیاری از واقعیت‌های جامعه را، در آن دید. کاستی‌ها، آرمان‌ها و آرزوها، شیوه‌های برتری‌جویی اشخاص، ارزش‌ها و ضد ارزش‌ها،